

97 milliónir 207 túsund 13 krónur og 50 oyru

Í júní mánaði í fjór sökti efling SEV landsstýrið um lánloysi til stöðdar 110 mió. kr. til vatnorkuútbýgging í Norðreyrusturoy. Eysturarmegin fjallaröðina suður til tunnismunnan – eisini neynt Eiði 3.

Í hálvannað ár hefur SEV biðið eftir onkrum positívum, realistiskum signali úr Tinganesi. At onkur kippar við flagginum. Eftir onkrum glaðingargryki úr Nesinum.

Arbeidsloysi

Nógv er broytt, meðan biðað hefur verið. Arbeidsloysið er ótt. Hóppussagnirnar fara sum heidabrandur um landið. Hvussu nógv fólk í Føroyum eru vordin arbeidsleysa hesa tíðina, er lætt at rokna. Eitt óhugaligt rokniatýkki.

Høvdu hinvegin ein 30-50 fólk nú arbeitt uppi á Eiði 3, so høvdu tey komið beinleiðis í arbeiði. Hvussu mong, sum fylgja av hesum, høvdu óbeinleiðis vordveitt arbeiði, er verri at meta um. Ivaldest upptafur fleiri. Eitt hugaligari rokniatýkki.

Føroysk framleiðsla

Málið er einfalt. Tað gamla sjaggið um útbýgging høgt kontra lágt er ikki aktuelt í hesum føri. Eiði 1 gevur um 20 mió. Kwt. um árið. Eiði 3 hevði givið eini 14 afturat. Vestmanna gevvur í miðal 46 mió. Kwt. Og tá ið Eystur-oeyggin verður liðug, verður umleið 50% av orkutørvi landsins nøktaður úr 100% føroyskari rávøru!

Vinir

SEV hefur tibetur altíð átt vinir á tingi og í landsins stýri. Tí hefur borið til at krússa í havn gjøgnum »væming og vaggandi gjálv«.

Ásbjørn Joensen – kendur við og kendur av SEV –

hefur mangan frá tingsins hoga palli puffað: »Hetta má vera heimsins ríkasta land, vit liva í, sum hefur ráð til at lata 100 tals mió. kr. renna í havið um árið«. Nakað soleiðis. Ivan og aðrir hava sagt tað sama.

Eg hugsaði um hetta, tá ið ein framstandandi norðmaður herfyri legði doyn á í »Granum okkara«: »Vandkraften er den reneste, tryggeste og i lengden langt den billigste energikilde vi kjenner!« Fyri SEV var hetta eingin nýggjheit!

Hvi vatnorka?

Onkur ivast kanska, um hetta er so? Men tann, sum hefur sæð sótrúgvurnar av koli við kolaverkini á meginlandinum og øskufjöllini við síðuna av, ivast ikki. Tann, sum hefur sæð og lisið um royndirnar av kjarnorkuverkinum av Trímilaoynni í USA og til Tjernobyl í Sovjet, er heldur ikki í va um, at her lúrir ein loyndur vandi á degi og nátt.

Oljan í dýpinum fær ein bráðan enda. At hon verður alsamt dýrari at útvinna fyri hvønn tamma boripallarnir fórka seg av grunni og út á bláðýpi, er eyðsæð.

Grundlast

Her eru bert dømi tikin við um støduga orku (til grundlast). Tilvildarlig orka sum sól og vindur o.a. kunnu vera góð afturat; men rigga ikki sum álit hjá útbýgðum og fjøltáttaðum samfelag sum okkara.

Ullintir vinir

Nú, vinir valdast. Eitt nú hjá øðrum interkommunala felagsskapinum: IRF. Upprunaliga ætlanin var at byggja fyri 15 mió. kr. á Fossdalsbakka. Men aftan á øll góð ráð eru hespað niður yvir felagsskapin – lyting-

ar, snaringar, þjössingar og hirsingar – av tingi og úr landsstýri, frá alskyns betritandi vinum – og ikki at forgloyma hypokondriska herliðið av lækna-, heilsu- og umhvørvisferðingum – er kostnaðurin í dag o.u. 115 mió. kr. Ein miðalkommuna fær ikki góldið rentur og enn minni avdráttir, tí hon skal blóða um eina millión krónur til IRF um árið. Eitt dýrt og þesandi vinarlag.

Príslækkar

Miðskeiðis í 80'unum fór SEV undir príslækkar bæði fyri sethús, handlar og ídnad. Eini 8–10% av kwt-prisinum. Oljan var lækkað, og hetta átti brúkarin at merkja, eins væl hann merkir tað, tá ið rávøru gerast dýrari. Men so skuldi ikki verða.

Oljugjaldið

Í 1986 legði meirilutin í tásitandi landsstýri oljugjald á alla olju. Eisini á SEV.

At eyka gjöld verða lagd á »kosmetiska« bólkin: á skreyt, royki- og drekkivørur er ikki óvanligt. Men at leggja gjald á so grundleggjandi rávøru, sum el-framleiðslan er, er óhoyrt og forkastligt! Hetta forplantar seg út í hvønn krók í landinum: frá hárturkara til frystiboks, kókiplátu til ís- virki og ikki minst til sjálvt livsgrundarlagi: fiskivinnuna, til útflutningsvinnuna!

Umhvørvisavgjald (CO₂-avgjald) vindur alt meira upp á seg í dag inni á meginlandinum fyri tað opnu flammuna, men ikki á vatnorku.

Ein sannroynd er tað, at líkandið orkuframleiðsla sum hjá SEV í øðrum londum verður stuðlað peningaliga, við forlods avskrivingum o.s.f.r.; men so er ikki í Føroyum.

97.207.013,50 kr.

Síðani í 1986 hava skiftandi landsstýri hugt at – tíma fyri tíma, stund um stund – at í alt til 6. oktober í ár eru runnið frá SEV (t.e. brúkarinum) inn í landskassan: 97 milliónir 207 túsund 13 krónur og 50 oyru.

Eiði 3 góldið kontant

Hóast hetta ikki eru stór tøl fyri høvdingarnar í hásæti landsins, so er hetta nóg mikið til, at øll Eiði 3 útbýggingin kundi verið goldin í hondina frammanundan, um upphæddin so hvørt hevði verið sett á bók ella í grunn við hóskað rentu. Og ikki sum nú í størapott, sum er at sammeta við tað stóra svartu holið í heimsins óendaligu skipan.

Ein borimaskína og onnur

Øll minnst, at ein borimaskína – lógliga leigað – frá landinum ein penan dag, ein seinnapart, var skrykt úr hondunum á SEV og eftir Khomeini-boðum úr landsstýrinum, sama dag kl. 5, flutt á annað stað og parkerað í fleiri mánaðir – (ja, nokk sagt). Føroyar skrivadu entreprenørsøgu henda dag!

Nú stendur ein onnur og heldur dýrari borimaskína á Eiði (50 mió. kr.). Hon er goldin. Hon stendur eisini still. Verður væl røkt. Tørnað runt nakrar ferðir um vikuna. Kostar nakað í manning, el- og hita.

Samgonguskjalið

Sambært samgonguskjalinum skulu góð viðurskifti valda millum SEV og Landsstýrið. Og tað gera tað mær vitandi; men still stendur maskinan. Og tað er ikki tí, at nakað skal afturlønast av minni penum kenslum. Eingin svallig øksl. Eingin gomul ill-

Telefonverkið

Hví skal bert SEV blóða hesar 97.207.013 krónur og 50 oyru? Hvussu við telefonverkinum, sum er ein samanlíknigur tænastustovnur. Hvát hava teir rindað til landið í sama tíðarskeiði. Teir fáu litarnir av olju teir brúka munnu vera millum nakað og einki. Útyvir tað helst ikki eitt oyra. Eingin hevur nakað í móti telefonverkinum, sum so. Als ikki; men hví hesin mismunur?

Jú, kanska halda teir djúphugsandi, at tað mangan innihaldsleysa møsnið í telefonini hevur meiri virði enn tað, at útflutningsvørur landsins eru kappingarførar. Ikki veit eg.

Úttanlandsskuldin

Eitt er toluliga vist, at kemur eitt realistiskt, positív loyvi úr Tinganesi, og um SEV ikki fær allar tær 97.207.013 kr. og oyruni aftur, so eru útvegir fyri at fígga restina í landinum. Uttan at hækka kwt-prisin. Og uttan at hækka úttanlandsskuldina meira. Hon er nóg stór og ov stór, sum er.

Tí eitt er heilt vist. Eru tað ikki nakrar breiðar herðar, sum mugu bera byrdarnar í dag, so ríða vit ikki stormin av. Vanligi borgarin eigur einki. Teir, sum kanska fyrr áttu nakað, eigur heldur einki í dag.

So verða tað ikki landið, SEV ella t.d. Tórshavn kommunu, sum seta nakað í gongd – umframt at fjálgað verður um alla lönandi vinnu kring landið – so verður tað ikki leingi til, at eingin lættir høvðinum meir.

Vinarliga

Arnstein Niclasen,
stýrisformaður,
24.10.92.

HØVUÐSVINNINGUR:
1.000 litrar av olju

STATOIL

TVEIR HØVUÐSVINNINGAR:
Olympus AF - 1 Super fototól

NYHED! við øllum hugsandi »finessum« og sum toli bæði regn, kava, dust og sand, frá

SMS FOTO & VIDEO
Tlf. 19820 Postmoga 1058 FR-110 Tórshavn

FÝRA HØVUÐSVINNINGAR:
Olympus AF - 10 Super fototól

– tað vælroynda heil-automatiska fototólið frá

SMS FOTO & VIDEO
Tlf. 19820 Postmoga 1058 FR-110 Tórshavn

HØVUÐSVINNINGUR:
Snarferð fyri tvey til Aberdeen við Smyrli

Strandfaraskip Landsins
Ferðamannadeildin
FR-700 Klaksvík
Tlf. 57566-56006

Strandfaraskip Landsins
Ferðamannadeildin
FR-100 Tórshavn
Tlf. 14550-17058